

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1.- 2.- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Za obrambno delo. — Delovanje trgovske in obrtne zbornice v l. 1908. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Svidenje.

Za obrambno delo.

Počasi smo dosegli Slovenci nekaj pravice v ustavni državi avstrijski, vsaj toliko, da na Kranjskem lahko dihamo. Težje je že na Štajerskem, najslabše pa na Koroškem. Nemci so v zadnjem času vse moči napeli, da si vzdržijo svoje gospodstvo v alpskih deželah. Na Kranjskem so v manjšini, toda za ohranitev te manjšine jim je vlada dala taka sredstva, ki naravnost v obraz bijejo vsaki pravici.

Nemci se dobro zavedajo, da se jim je mogoče le z dobrim nemškim šolstvom in šolskim nadzorstvom vzdržati, zato so pa pod zadnjim ministrstvom dosegli na šolskem polju velike in nezaslužene koncesije. Dosegli so svojo gimnazijo, svojega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem; na Primorskem je istotako imenovan za deželnega šolskega nadzornika nemški nacijonalec, za nemške šole na Spodnještajerskem zahtevajo tudi posebnega nemškega nadzornika in na Koroškem pa itak imajo samo nemški deželni šolski svet s samo nemškimi nadzorniki.

Da na vse kriplje branijo svoje manjšine, nas končno ne more tako boleti in nam tudi ne more posebno škodovati — izvzemši seveda, ako se vlada postavlja v njih službo, kakor se to godi na Kranjskem — toda večjo pozornost moramo obračati na mejo, ki se v našo škodo čimdalje bolj zožuje. Sistematično delo „Südmarke“ dosega od leta do leta večje uspehe in kakor so se Nemci zadnji čas vrgli na to društvo, kako nabirajo zanj, in kako tudi razteza

svoje kremplje po slovenski zemlji, to nas mora navdati z največjim strahom.

Na štajerski meji so se zlasti vrgli Nemci na Št. Ilj, ki je bil vsaj deloma v slovenskih rokah. Št. Ilj je važna postojanka na meji, zato so jo Nemci posebno hudo vzeli na muho. Z nakupom večjih posestev so si v bodočih občinskih volitvah, ki se vrše še letos, zagotovili večino v prvem in drugem razredu. Toda to jim še ne zadostuje; imeti hočejo tudi tretji razred, torej neomejeno gospodarstvo v občini. Ker drugače ni šlo, so si pomagali na ta način, da so neko njivo parcelirali na 20 kosov, jo razprodali in dobili tako 20 novih volilcev, ki vsak le par vinarjev davka plačuje. Seveda je šlo vse na račun Südmarke in kot lastniki pa fungirajo Wastian, dr. Kuhl in podobni prijatelji Slovencev. To je sicer umetno ustvarjenje volilcev in nič kaj čeden maneuver, toda vidi se iz tega, da so Nemcem vsa sredstva dobra, ako le dosežejo svoj smoter. Ako pojde v Št. Ilju tako naprej, bodo Št. Iljčani skoro rekli: morituri vos salutant, ako niso že zdaj na tem!

V trgu Št. Lenart v Slov. goricah so Nemci zahtevali za par otrok javno ljudsko šolo. Vršile so se še komisije, toda končno se je za zdaj le odvrnila velika nevarnost, kajti za javno šolo je bilo vendarle premalo nemških in slovenskih otrok, katerih stariše so s terorizmom privedli tako daleč, da so se izjavili za nemško šolo. Toda kaj pomaga to, ker bo še letos zgradil šulferajn svojo šolo in sicer celo štiritrazrednico, v katero bodo lovili slovenske otroke.

Lahko bi našli še več slučajev, opozorili zlasti tudi na Koroško, saj jih priobčujemo naši obmejni listi vsak dan, a namen nam je danes, opozoriti na potrebo ustanovitve društva, ki bi kot protiutež Südmarki delovalo na meji.

tako, da je solnce obsevalo samo njeno hrbitišče in bel tilnik, obraz pa ji je bil docela skrit v senci visoke frizure. Vendar pa se je tudi v senci razločno risala pravilnost njenega obraza, in s temi globoko povešenimi očmi, z obrazom v senci, se je zazdela Vladimiru še mnogo lepša kot oblita od solnce in svetlobe. Morda je vedela to tudi sama, ker ni se ganila, dasi so se upirali solnčni žarki v njen razgaljen tilnik v vsej bleščobi, da je bilo videti okoli njene glave ko prosojno aureolo.

Vladimiru je postalo mučno in pristopil je k njej s poltim glasom:

„Zdi se mi, milostljiva, da vam ni ljub moj obisk —“

„Nikakor ne!“ mu je segla naglo v besedo, kot da se je šele sedaj predramila in mu podala roko. „Pozdravljen, gospod Vladimir! Dolgo vas ni bilo in že sem mislila, da ste pozabili na nekdanjo — pa česa se spominjam —“

In zamahnila je z roko, dasi bi nekaj rada povedala.

„Ali ostanete dolgo tukaj?“ ga je povprašala, zroč ga čudno udano skoro boječe; ves mehak je bil njen glas.

„Nameščen sem na tukajšnjem glasbenem zavodu,“ je odgovoril Vladimir zelo počasi, da

Šolska družba sv. Cirila in Metoda ima svoj delokrog in vspešno dela na šolskem polju ob meji, toda pravega obrambnega, takorekoč bojnega društva še nimamo. Ustanovila se je „Straža“, ki je pa kaj hitro zaspala, ker se politične slovenske stranke niso zedinile glede odbora in glede sodelovanja. To društvo je imelo take namene kakor Südmarka, zato pa svetujemo, da naj se „Straža“ zopet oživi ali pa ustanovi podobno društvo.

Brez dvoma je, da se mora tako društvo osnovati v Ljubljani in da morata obe slovenski stranki sodelovati. Pri ustanovitvi pa ne sme priti zopet do one ljubosumnosti, ki je takoj izpočetka zavladovala v „Straži“ ter jo vsled tega tudi pokopala. Smo za enako številno zastopstvo obeh strank v odboru, kajti ker pri obrambnem delu za slovenski narod strankino stališče ne more priti v poštev, tudi ni treba, da bi se vsled strankarstva dogodili kaki prepiri. Ako bi S. L. S. zahtevala zase, ker je na Kranjskem v politični premoči, večino, mora pa pomisliti, kdo več dela za obrambo. Če še tako vestno študiramo dosežanje obrambno delo, ne vidimo nikjer klerikalcev v ospredju, ampak vedno naprednjake. Ciril-Metodova družba, na katero so lahko vsi Slovenci ponosni, se podpira le z malimi izjemami skoro izključno le od naprednjakov. To so velikanske žrtve, zato pa napredno občinstvo sklicujoč se na dosežanje sodelovanje lahko zahteva, ne le enako zastopstvo, temveč večino. Toda vemo, da bi se zadovoljilo z enakoštevilnim zastopstvom zlasti ako bi videlo, da je pri klerikalcih, ki doslej še skoro ničesar niso storili za obmejne Slovence, odkritosrčna vnema in veselje za tako delo očitno. Dobro volje je treba in pri tem delu odložitev vseh strankarskih teženj, potem bomo lahko imeli lepo obrambno društvo. Pri

vidi natančneje, kak utis bo napravila nanjo ta vest.

„Nameščen!“ se je začudila zelo glasno in ustnice so se ji raztegnile v lahen nasmeh. „Torej vendar; o, dolgo ste čakali!“

„Da, milostljiva! In vsaj eno leto ostanem gotovo tukaj.“

Alma ga je pogledala, in toliko očitovanja je bilo v njenih očeh, da je zardel celo Vladimir, ki ni bil vajen zardevati pred ženskami.

„Čemu me imenujete tako?“ ga je povprašala in ga pogledala v oči.

„Zdi se mi —“, je odvrnil Vladimir, — „da je tisto že davno pozabljeno in nimam več pravice imenovati vas kakor nekdanj.“

„Gospod Vladimir, čemu se hlinite,“ ga je poprosila in zbrala obraz v sila resne poteze. „Slutila sem, da še stopite nekoč pred me, o dobro sem vedela in težko sem pričakovala tega trenutka. Vi me sodite krivo, Vladimir! Bogve kaj ste vse čuli od mene, in zato ste tako tuji in hladni, da vas komaj poznam.“

Vladimir Vrtnik jo je premeril od pete do temena, a takoj nato ga je bilo sram tega predrznega pogleda, ker zaslediti ni mogel na njej ničesar, kar bi jo izdajalo za drugačno, kot jo

Svidenje.

Spisal Jos. Premk.

„Alma Jeraj,“ je šepnil Vladimir Vrtnik, ko je pogledal vizitnico na vratih in skoro plaho odstopil.

V čudni zamišljenosti so mu zabegale oči še enkrat na belo vizitnico, ki je nosila njeno ime; pomislil je za hip in nato je pritisnil na zvonec.

In še predno je mogel zbrati zbegane misli in se pripraviti za primeren pozdrav, se je pojavila na vratih mlada ženska v svetli bluzi.

„Izvolite? — Oh, — ni mogoče! Ali vidim prav, — vi — Vladimir!?“ —

To je izpregovorila v tolikem iznenadenju in začudenju, da je bil Vrtnik resnično v zadregi.

Govoril je nekaj, kar je veljalo menda v pozdrav in opravičenje.

„Vstopite, prosim,“ mu je namignila, in Vrtnik, dasi sam ves v zadregi, je vendar izpoznal, kako ji je glas vztrepetal in skoro ni vedela, kaj bi izpregovorila.

Prišedši v sobo je Alma odgrnila zaveso in se naslonila lahnosklonjena na podoknik,

narodnem delu se lahko najdemo pri skupni mizi, ako drugod ni mogoče, saj so v zadnjem času tudi nemški klerikalci sedli z nacijonaleci v „Südmarki“ k skupni mizi.

Delovanje trgovske in obrtne zbornice v l. 1908.

Poročilo zborničnega predsednika gosp. Lenarčiča.

Če naj se danes v prvi seji letošnjega leta ozrem na prošlo leto, je glede tega razdobja omeniti, da je gospodarska depresija, katere pričetki segajo že v leto 1907, prišla leta 1908 do polnega učinka; njeni učinki so bremenili ves svet, čeprav ne v vseskozi enaki intenzivnosti. Ob prestopu v tekoče leto je gospodarska kriza, katere trpkosti smo čutili tudi v naši domovini posredno in neposredno, vsekakor že presešla najnižjo točko; razvoj gre nagleje, hitreje se premika ekonomski položaj nego svoj čas in upati je, da se gospodarstvo iz sedanjega neugodnega položaja prične dvigati postopoma zopet do zadovoljnih konjunktur. Poleg splošno neugodnih konjunktur za gospodarsko uspevanje je omeniti za našo trgovino in obrtnost posebej še malotolažljivih pojavov prav v tistih krajih, ki so za nas naravno prve važnosti — na Balkanu in v Orijentu. Trgovina naša in naša produkcija sta v veliki meri prizadeta po negotovem položaju v Orijentu in na Balkanu; velike premembe političnega značaja, ki so nastale eruptivno v preteklem času, in ustvarile v mnogem oziru docela nov položaj ob sočasnem ojačenju nacijonalnega čuta na eni strani, na drugi strani pa njih gospodarske posledice ter trajna labilnost v trgovinsko političnih odnošajih s tremi razpečevališči, naravno ne morejo gladiti potov prodajalcem naših provenijenc, ki itak nameravajo ob pospešeni konkurenci ostalega inozemstva na stanovitno večje težave. Predpogoji za obnovitev in utrditev trgovinsko političnih odnošajev na Balkanu so bili brezdvomno pred leti ob prestopu v novo carinsko ero neprimerno ugodnejši nego sedaj, ko je ne glede na vse druge politične zapreke računati negocijantom novih pogodb z ojačenim vplivom agrarnega življa.

Občutna zaostalost naše dežele glede občil in prometnih naprav nareka nam trajno skrbnost v ta namen, da pridobimo naši deželi to, kar nam je najpotrebnejše in popolnimo vsaj ono, kar je najbolj nedostatno. Uspehi so leto za letom navzlic številnim prošnjam in skrbnemu utemeljevanju le majhni, vsepovsod skoro moramo žal čutiti, da najdemo le redko potrebno pripravljenost na odločilnih mestih v raznih resortih. Zbornica je obračala svojo pozornost izboljšanju poštne in brzojavne službe s pomnožitvijo novih uradov in poštних selov v deželi, zakaj v tem pogledu so mnogi kraji de-

jansko še v jako zastarelih razmerah. Ugodnosti telefonske službe so naši deželi vedno še v jako pičli meri na razpolago. Ljubljansko lokalno omrežje in pa medmestne telefonske zveze, ki jih ima naše glavno mesto, to je vse; vsa ostala dežela še ni deležna tega tako prikladnega občila. Svetovnoznani kraji v naši deželi, lepo napredujoča letovišča, industrijalno in trgovinsko pomembni kraji pogrešajo telefon in pričujejo o trajnem zanemarjanju vitalnih interesov po poštne erarju. V prošlem letu se je naša zbornica z vso vnemo zavzemala za sprejetje Postojne in Domžal v medmestno telefonsko progo ob sočasni napravi lokalnih omrežij v teh krajih, zadostilo se je vsem zahtevam, ki so se stavile. Odločitev o teh projektih, kakor odločitev o zgraditvi telefona po Gorenjskem je obtičala v trgovinskem ministristvu. Pri tem opomnim, da je te tri naprave priporočalo tudi c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu. Obrnili smo se tudi ponovno do obeh državnozbornskih klubov v utemeljenih vlogah s prošnjo, da podpirajo te za olajšanje prometa v deželi tako važne naprave. Zbornica je imela tudi priliko, priporočati zgraditev telefonske proge, ki bi vezala Ljubljano preko Vrhnike in Logateca z Idrijo. Izvedba tega projekta bi znatno odpomogla sedanjim, zlasti v zimskem času jako neugodnim prometnim zvezam Idrije. Zbornica je priporočala nadalje napravo telefonskega omrežja v Novem mestu, glede tega projekta je opozorila, da bi bilo racijonalno privzeti tudi Kandijo v telefonsko omrežje.

Glede železniškega prometa mi je omenjati, da smo imeli ponovno priliko, posredovati pri železniških upravah v interesu ogoženih koristi naših interesentov. Povod posredovanju so dale deloma efektivne disparitete o vozniinah, deloma pa ukrepi železniške uprave. V tem pogledu je bilo moč izposlovati nekaj vpoštevanih prememb. Zbornica je nastopila proti odpravi povratnih vozovnic na južni železnici in se zavzela za ohranitev prejšnjih cen, odnosno za pridržanje stare uredbe časovnih vozovnic. V tem pogledu z ozirom na finančne potrebe prizadete železnice ni bilo možno izposlovati ugodnih rezultatov. Posebej mi je omeniti tarifarične zadeve, ki je daleč segajoče važnosti tako za lesno produkcijo, kakor za tostročno industrijo in trgovino v deželi. Klasifikacija lesnih izdelkov, uvrščenih pod pozicijo 17, ni srečna in zlasti ne dosledno izvedena. Meseca junija se je pa na mah povsem nepričakovano izvršil prevrat glede tarifiranja testonov, tavolet in pacchi na ta način, da se je proti uvedeni, leta in leta obstoječi praksi zahtevalo ob nakladanju v zaprte vozove — in edino taka spedicija je vsled kakovosti teh vrst efektivno mogoča — 10% povišek. Naštete vrste so jako važen eksporten predmet; povišanje tarifa je bilo tem občutnejše, ker je nepričakovano zadelo interesente v času

pojemaajoče konjunktore. Razmere so se poslej vsled bojkota v Turčiji in sicilske katastrofe za lesno trgovino le še poslabšale. V obrambo ogoženih interesov naše dežele se je zbornica takoj obrnila do vseh odločilnih mest v utemeljenih vlogah ter poskrbela za osebno intervencijo. Žalibog doslej po preteku pol leta to pereče vprašanje še ni rešeno navzlic večkrat ponovljeni intervenciji, marveč se še vedno vrše pri interesentih tako slabo zapisane „poizvedbe“. Če bi proti pričakovanju in kljub temu, da se je zadeva tudi od gotovih merodajnih mest priporočala v upoštevanje, ne prišlo do zadovoljive odločitve, utegnejo nastati za to stroko lesne obrtnosti usodne posledice.

Tičoč se osebnega prometa na naših progah, smo obrnili pozornost prizadete železnične uprave na še vedno slabo ustrezajoči vozni red na progi Zidani most-Zagreb in predlagali potrebam prometa primerno izpopolnitev. Kazoč na slabo frekvenco je železnična uprava odklonila pomnožitev voznih prilik. Z zadovoljnostjo pa konstatiram, da je imelo večletno prizadevanje izboljšati potne prilike na progi Ljubljana in Trst končno vendar uspeh: v kratkem času bo na tej progi v obeh smereh pričel voziti nov vlak.

Tičoč se novih železniških projektov, mi bodi dovoljeno omenjati, da se je v jeseni vršila revizija trase za postavno zagotovljeno Belokranjsko železnico. Ob priliki komisijonalnih razprav je imela zbornica priliko po svojih zastopnikih zavzemati se za gradnjo te proge na ta način, ki se utegne najbolj skladati nele z gospodarskimi lokalnimi interesi, marveč tudi ustrezati prometnim interesom dežele Kranjske in države. Izjava, podana prigodom te komisije, je razvidna iz zapisnika in se giblje v mejah načelnega zborničnega sklepa, prevzeta je tudi v naše poslovno poročilo. O tem, da sem imel priliko zavzeti se v železniškem svetu za pravico zborničnih delegatov pri takih komisijah, sem imel že čast poročati. Ob isti priliki sem v železniškem svetu stavil in utemeljeval tudi predlog glede predmetne železnice; predlog se ujema s stališčem, ki ga zbornica zavzema v tem vprašanju.

(Konec prih.)

Politične vesti.

Notranji politični položaj je jako nejasen. Bienenrth skoro obupno vije roke, ker si ne ve pomagati, kako bi lepo spravil nekatere stranke skupaj, da bi se v državnem zboru zopet pričelo redno delo in da bi takoj prišle na razpravo važne vladne predloge. Dovoliti bo treba rekrute in v ogrskem parlamentu se že razpravlja o dovoljenju vojaških novincev. Sklicati se bodo morale tudi delegacije, da dovolijo vojnemu ministru naknadni kredit okrog četrtilijarde. Na Bienerta pritiskajo tudi člani gospodarske zbornice, a naš krmilar prihaja v čim-

je poznal nekdanj, samo oči so se mu zdele bolj resne, bolj otožne, celo nekoliko bolj — motne.

„Jaz vas ne razumem,“ je odkimal za nekaj časa, „kako se je moglo tako zgoditi?“

„Gospod Vladimir,“ je dejala in stopila bližje k njemu, — „ne sodite me prestrogo! Vi ste me poznali prej, kot ti, ki so vam zdaj natvezili o meni bogvekaj. In ravno zato se mi ne zdi vredno, da bi se zagovarjala pred vami. Ako pa sem postala nekoliko drugačna, kakor sem bila pred leti, mi gotovo ne boste šтели v preveliko zlo, oh, življenje je tako težko!... Danes me zaničujejo, pljujejo morda pred me, nič zato, tudi oni bodo spoznali, da so mi delali krivico! O, in kmalu bodo spoznali — ker velik bo moj konec, vse večji kot je njih srd. — Pa kaj vam pripovedujem, ne zanima vas —“

„Alma, menda vas lahko zopet imenujem tako — zelo vam bom hvaležen, ako mi nekoč poveste, kako se je vse to zgodilo, in da ste pozabili na obljubo, ki ste mi jo dali... Saj se še spominjate?“

Alma je sedla v naslonjač in se topo zazrla v njega, v njegove temne oči, kot da išče v njih spominov lepe preteklosti.

„Vse vam povem, Vladimir, saj potem mi bo lažje nositi to gorje. Tudi dolžna sem vam to; bolj milostno me boste sodili potem. Ali pridete zvečer ob uri, kakor ste prihajali pred leti.“

„Pridem,“ je šepnil Vladimir Vrtnik in ji stisnil roko.

— In zvečer je prišel, ko so se zgrnile po sobi prve sence in vztrepetale na steni krvavordeče lise tonečega solnca. Ni še bil popoln mrak, še so se blestele porcelanaste vaze v umirajoči luči, in na steni je bil jasno začrtan velik kvadrat v krvavorumeni luči, okno je metalo tja svojo svetlobo.

„Tu sem, gospod Vladimir,“ ga je povabila na divan v polmračen kot, odkoder se je videla iz mraka le njena svitla obleka.

Vrtnik je postal nehote malce pred oknom, da so se za hip uprli zadnji žarki v njegovo od temne brade obrobljeno lice in mogočen je bil videti v tem tajinstvenem mraku z očmi strmečimi tja v temni kot in lasmi nerodno padajočimi globoko na tilnik.

Potem je prisedel.

In začutil je naenkrat, kako se je nalahno naslonila nanj in mu položila glavo na ramo.

„Tako se vam bom izpovedala lažje,“ je dejala in molčala potem precej dolgo.

Vrtnik je čutil, kako vzdrhteva in ni se mogel premagati, da bi je ne privil še tesneje k sebi.

„Glejte, zdi se mi, —“ je pričela po dolgem molku, — „da je že davno, odkar sem zadnjič počivala tako v vašem naročju. O, tam v sivi preteklosti je bilo, ki se ne vrne več in mi je nanjo tako sladak spomin. Kaj sem bila takrat? — Sedemnajstletna Malči, ki ni vedela in ni želela drugega, kot da postane nekoč srečna nad vse. Vse življenje je ležalo pred menoj kot poljana, polna pestrih cvetk in meni se je zdelo, da mi bo treba samo poleteti tja, skloniti se in imela bom rož polno naročje. Smešne se mi zde danes take misli, ko vidim, da je v življenju toliko blata in nečimernosti, ali takrat sem se jih veselila. In potem ste prišli vi in ste moje sanje še povečali. Tisto leto ljubezni z vami je bilo in bo morda moje najlepše in najsrečnejše. Takrat sem ljubila resnično! Ali se še spominjate tistih blaženih, tihih večerov? Oh, še danes čutim vse vroče solze, vse utripe srca, — lepo je bilo... Glejte, zdi se mi, da more ženska ljubiti, resnično ljubiti samo enkrat. Ka-

dalje večjo stisko. Slovanska enota s svojimi 125 člani se je izjavila za opozicijo, socialni demokratje, ki so ostro nastopili zoper razpust državnega zbora, zastopajo tudi opozicijsko stališče. Poljaki bodo iz dejstva, da se je ustanovila slovanska enota, morali tudi izvajati konsekvence in zavzeti stališče. Računa se, da ima Bienenrth skoro polovico zbornice proti sebi in da bi le s težavo dobil majhno večino. Ako se skliče, kakor poročajo časopisi, sredi marca državni zbor, bo deloval le tedaj, če bi nepričakovani dogodki vplivali na zbornične člane, recimo vojna s Srbijo. Nemške svobodomiselnostanke se v seji izvrševalnega odbora dne 24. t. m. sklenile, da bodo podpirale vladu, ako se ta zaveže, da se bodo v državnem zboru razpravljali poleg rekrutnega zakona, aneksijske predloge in podržavljenja železnice tudi jezikovni zakoni, ki so prav tako državna potreba. Poslanci iz alpskih dežel so se izjavili proti formalnemu skupnemu nastopanju z nemškimi klerikalci ter so za to, da zadostuje dosedanja organizacija naprednih in klerikalnih poslancev s Češkega v nemško-čeških vprašanjih. Vemo, kam pes taco moli. Na Češkem imajo Nemci precej težko stališče s Čehi, zato je treba, da so vsi združeni. V alpskih deželah pa vladajo še povsod napredni Nemci in jim ni treba od klerikalcev nobene pomoči. Tukaj lahko počno kar hočejo. To velja za Koroško in Štajersko. Na Kranjskem pa čuje nemški minister in „Volksrat.“ Iz slovanske enote se norčujejo, češ da je v nji preveč nasprotnih elementov združenih. Ministrski svet, ki se je 24. t. m. bavil s sklicanjem državnega zbora, je sklenil to stožje 11. marca, kar pa še ni gotovo. Delegacije se še ne bodo tako hitro sklicale, češ da jih zunanji minister ne potrebuje tako hitro. Torej pozitivnega ne moremo nič poročati in bo šele Bienenrth moral zbarantati poprej s strankami.

Kaj bo z vojno? Iz različnih nasprotujočih si vesti, ki dohajajo vsak dan v obliki brzojav od vseh evropskih glavnih mest, si je težko ustvariti pravo sliko o mnenju te ali one države. Danes pišejo listi tako, jutri zopet drugače in si nismo na jasnem recimo, ali bo Rusija v slučaju vojne med Avstrijo in Srbijo zadnjo podpirala ali ne. Oficijalno se trdi, da ne, nasprotno pa večina ruskih listov piše: da, čemur pritrjuje tudi oficijelna srbska politika. V Srbiji je poklicano novo ministrstvo na krmilo in ta vlada velja kot bojna vlada v prvi vrsti zato, ker je vojni minister general Živković, ki je izjavil že večkrat, da je vojna med Avstrijo in Srbijo absolutno potrebna. Srbija še vedno nadaljuje oboroževanje z vso naglico in Avstrija ji v tem sledi, čeravno se piše, da bo avstrijska vlada energično z ultimatom stopila pred Srbijo, naj neha z oboroževanjem, sicer bo smatrala to za vzrok vojni. Naš poslanik Forgach je odšel iz Belgrada in sicer se je prvotno reklo vsled rodbinskih razmer, toda zdaj se poroča, da ga je minister Aehrenthal poklical na Dunaj, ker

bi bil v Belemgradu sicer insultiran, kar bi bil neizogiben povod za vojno. Priznati se mora, da Avstrija še mirno gleda, kako se v Srbiji javno mnenje proti nji obrača, kajti vedno upa, da bodo velesile vplivale na Srbijo v toliko, da ne napravi kak nepremišljen korak. Poroča se sicer, da bode 1. marca pri nas mobiliziranih pet korov in 12. marca nadaljni trije kori, toda te vesti se ne potrjujejo. Dognano je tudi, da se Rumunija oborožuje in pripravlja na vojno, ker je mejašica Srbije in Avstrije. Navedli bi še lahko poročila oficijelnih listov različnih držav, kakšno stališče zavzemajo proti eventualni vojni, toda te izjave so skoro vsak dan drugačne in si ne moremo iz njih ustvariti jasne slike. Dejstvo je pa, da je srbsko javno mnenje kakor izpočetka še vedno skrajno bojažljivo in da si vroče želi vojne. Prestolonaslednik se v tem posebno odlikuje in napravi tudi večasih nepremišljen korak v svojih govorih.

Slovanska enota. (Sestava.) Parlamentarna komisija „Slovanske enote“ sestoji iz predsedstev (načelniki in podnačelniki) v izvrševalnem odboru zastopanih skupin. Izvrševalni odbor reprezentira in izvršuje sklepe „Slovanske enote“ in ne more ničesar sklepati, kar bi bilo obvezno za posamezne stranke. Parlamentarna komisija sklepa po klubih, vsaka v parlamentarni komisiji zastopana skupina odda po svojih navzočih članih toliko glasov kumulativno, kolikor jih zastopa. Vsaka skupina ima najmanj en glas, skupine, ki imajo več kakor deset članov, dva glasa, po tri glasove pa skupine, ki imajo nad 20 članov. Veljavno se sklepa, če je zastopanih tri četrtine glasov. Navadni sklepi, ki jih morajo potrditi klubi, se sklenejo z absolutno večino. Za vse v „Slovanski enoti“ zastopane stranke so brezpogojno obvezni, če so proglašeni z dvetretjinsko večino za skupna vprašanja. Stranke, ki nasprotujejo takim sklepom in ki trpe, da jim nasprotujejo posamezni člani, se smatrajo, da so izstopile iz „Slovanske enote“ in nimajo več pravice do zastopstva v izvrševalnem odboru in v parlamentarni komisiji. Parlamentarna komisija voli iz svoje srede načelnika in dva do tri namestnike. Predsedstvo parlamentarne komisije posluje tudi v izvrševalnem odboru.

Koliko stane Avstrijo aneksija Bosne in Hercegovine? Neki list je prinesel poročilo, da znašajo stroški že sedaj pol milijarde kron. Od te svote se je že plačalo 280 milijonov, 300 milijonov pa je že zaračunjenih, a še ne plačanih. Ker manjka gotovine, so se porabili vsi blagajniški preostanki tako v Avstriji, kakor na Ogrskem in velik del ogrske emisije v svrhu vojnih priprav v Bosni. Kljub temu pa izdatki še vedno naraščajo. Tudi kontokorentni kredit pri dunajskih bankah se je že porabil za svrhe, ki so v zvezi z aneksijo. Velik del vsote v znesku 580 milijonov kron se je že porabil, predno je prišlo do delne mobilizacije. Ta denar

se je večinoma porabil za oboroževanje in za nabavo vojnega materijala.

Poljaki se približujejo drugim Slovanom v državnem zboru. „Narodni Listy“ poročajo, da sta zastopnika Poljakov v seji „delovoljnih“ strank, poslanca dr. Glabinski in grof Dzieduzycki kategorično izjavila, da Poljaki pod nobenim pogojem ne vstopijo v nasvetovano koalicio in sicer zaradi tega ne, ker je le-ta očitno naperjena proti Čehom in Slovenem. S tem so Poljaki se izjavili za solidarne z ostalimi slovanskimi poslanci, vendar so tudi izrekli, da hočejo med nemškimi in ostalimi slovanskimi strankami zavzeti stališče, ker so prepričani, da se bo s takim postopanjem slovanska opozicija poprej ublažila. Nemški krščanski socialci so bili skoro edini zato, naj se „delovoljne“ stranke združijo zoper opozicijo slovanske enote, kar so seveda Poljaki s svojo izjavo preprečili.

Avstrijsko-turško sporazumljenje. Pogajanja med avstro-ogrskim poslanikom in velikim vezirjem Hilmi pašo in trgovinskim ministrom glede zapisnika še vedno trajajo. V bistvu sta stranki glede vseh točk, o katerih so poprej vladale difference, že popolnoma edini. Gre le še za bodoče razmerje Bošnjakov, ki živijo v Bosni, k Turčiji in onih, ki živijo na Turškem, k monarhiji ter za neko trgovskopolitično točko. Turški ministerski svet je že odobril zapisnik in pozval sultana, da izda iradé za podpis. Torej se bo še ta teden končalo oziroma izvršilo sporazumljenje.

Bolgarska priznana kot kraljevina. Bolgarski kralj Ferdinand še dozdej ni priznan od vevlasti za kralja. Zdej se bo pa to zgodilo, ker je bil ravno zdaj v Petrogradu sprejet s kraljevskimi častmi in je tudi bolgarski zunanji minister dobil iz Petrograda oficijelno poročilo, da je car Nikolaj sklenil bolgarsko kraljevino pripoznati in da je Rusije začela posredovati pri ostalih vevlastih, da bodo Bolgarsko priznale za kraljevino. Oficijelna vest o takem priznanju s strani Rusije se še ne potrjuje in pišejo, da bodo vevlasti šele tedaj priznale kraljevino Bolgarsko, ko se bo ta sporazumela s Turčijo.

Aretacija čeških anarhistov. Češka anarhista Vohryzek in Tylbovsky sta bila v Pragi aretirana in izročena kazenskemu sodišču. Na sumu sta, da sta vlomila v poštni urad v Češkem Brodu in da sta po vseh deželah pripravljala protivojaške demonstracije.

Provokaterji na Češkem. Posl. Klofač objavlja v časopisu „Češko Slovo“, da so bili v Prago in na Dunaj poslani provokaterji srbske in hrvatske narodnosti iz Dalmacije in Bosne z naročilom, da napravijo atentate zoper vladne funkcijongrje. S tem se hoče donesti dokaz, da je vprizorjena organizirana vstaja. Klofač trdi, da so mu znana imena teh provokaterjev, ki so prišli v Prago ter pozivlja policijo, naj jih aretira, predno še kaka bomba poči.

tera je vzljubila tako kakor jaz, ne bo ljubila drugič. Smešno je to pripovedovati današnjemu svetu, a kdor pravi, da je ljubil dvakrat z enakim ognjem, mu rečem, da ni ljubil nobenkrat. Pa kaj je bilo vse! Včasih, ko mislim na tisti čas, se mi zazdi, da sem igrala zelo smešno ulogo in sem bila srečna... Morda bi se bilo končalo vse drugače, da me niste vi pahnili s tistim pismom v tak obup... Kaj ste mi dejali, — da sem lahkoživka, taka kot so druge, da sem vas ljubila le radi polne brade in dolgih las... Kaj ste mislili s tem, gospod Vladimir?”

„Mislil sem, kot mislim še danes, da je ljubezen šestnajstletnega dekleta zelo smešna in da to sploh ni ljubezen. Pod besedo ljubezen razumem jaz vse kaj drugega... Kdor ljubi s tisto neodoljivo silo, za katero ni besed, ta nima ozirov, nima predsodkov, ampak stopa slepo svojemu zaželenemu raju nasproti. Sicer pa bodite prepričani, da so trubadurji in enaki komedijanti že pozabljeni. Spominja se jih le še kak pesnik, a tudi ta le s peresom, ker njegova sodba o sreči in življenju je popolnoma drugačna.“

„Torej vi zasmehujete vsako ljubezen in mislite, da vas nisem nikdar ljubila?“ ga je povprašala boječe.

„O tem ne dvomim. Toda ljubezen je tako različna kakor jetika.“

„Vladimir, kako ste se izpremenili!“ je zavzdihnila in Vrtnik je čutil, kako je zadržetela, zato je začel mirneje:

„Naj že bo kakor hoče, ali zdi se mi, Alma, da vi takrat niste resnično ljubili!“

„Vi sodite preostro!“

„In prav je tako! Kadar boste vžili toliko trpkosti, boste govorili prav tako! Da, lahko trdim, da ste me varali.“

„Vladimir, ne govorite tako!“ je skoro kriknila in se malce odmaknila od njega. „Ko bi vam mogla vsaj povedati, koliko sem pretrpela od tistega dne, ko ste mi pisali, da sem „lahkoživka“. Vse, kar se je zgodilo z menoj, se je zgodilo proti moji volji, in jaz sem bila v to prisiljena in zato je prišlo tako, da sem danes poročena in — ne! Prej, dokler nisem spoznala vas, nisem nikdar podrobneje razmišljala o svoji bodočnosti, a od onega večera, ko ste mi priznali, da me ljubite, mi je bila edina misel, kako bi si za vedno priborila le — vas.“

Takoj sem videla zapreke in ovire od strani mojih starišev, ki sem jih poznala, da mi nikdar ne dovolijo v zakon z vami, ker ste jim bili presiromašni in morda tudi — prenizki. To je stara pesem vseh tistih, ki ne računajo s srecom, in napravijo nad otroci toliko bogokletnega greha in nasilstva, da je to prešlo že kar v kri in se bo res morda kdaj zaslužila vsaka otrokova svoboda. Moj oče je skrbel pred vsem, da se poročim z možem, ki bo kaj imel — kakor jaz nisem bila brez nič, — in da njegovo ime ne bo preočito pričalo o ničevnosti njegovih prednikov.

Jaz sem se za vse kaj malo brigala, dasi sem vedela, da se bodem morala prej ali slej udati tem gnilih željam; a slutila sem že takrat, da se bo zgodilo z mano nekaj groznega, dasi nisem vedela kaj... Vse moje misli so bile še vedno pri vas, ker čutila sem, da se z mojo ljubeznijo ni napolnilo srce samo s tisto bomo željo — po nežnih sanjah, poljubih in objemih, ne, hotela sem vam dati vse kaj višjega, kakor sem želela od vas ne samo košček srca, ampak vas — vsega, z dušo in krvjo!“

(Konec prih.)

Praško poštno vprašanje. „Narodni Listy“ poročajo iz kompetentnega vira: Poštni ravnatelj Kraus, ki je pred kratkim nastopil daljši dopust, se ne vrne več na svoje mesto, ampak pojde v pokoj. Za naslednika mu je določen sekcijski svetnik v trgovskem ministristvu dr. Kalandra. Ta uradnik, ki je že služboval pri praškem poštne ravnateljstvu se je zavezal, da bo pri poštne ravnateljstvu, med konceptnimi uradniki napravil red. Kaj naj razumemo pod tem redom, si lahko vsakdo misli. To pomeni nastop zoper konceptne uradnike češke narodnosti radi jezikovne akcije. Dr. Kalandra, čeprav po rojstvu Čeh, ni nikoli povdarjal svojega narodnega mišljenja. S predsednikom Krausom pojde v pokoj tudi podpredsednik Swoboda in obenem sedanji vodja poštne ravnateljstva dvorni svetnik Proeckel.

Iz slovenskih dežel.

Narodna stranka na Štajerskem oziroma njen izvrševalni odbor je imel dne 13. in 20. februarja sejo ter sklenil naslednje sklepe: 1. Izvrševalni odbor narodne stranke obžaluje, da se je vsled trmoglave vladoželjnosti nemških strank, vsled klerikalnega intrigantstva in slabotne upogljivosti vlade zaključilo prvo zasedanje ljudskega parlamenta v trenutku, ko bi imel rešiti za ljudstvo in državo velevažne zakonske predloge. 2. Zahteva, da se ljudsko zastopstvo v najkrajšem času zopet skliče, ker je sklicanje držav. zbora tembolj potrebno vsled nevarnega položaja na srbski meji. 3. Smatra sestavo sedanjega ministristva za Slovence izzivalno ter pozivlja slov. delegacijo k opoziciji zoper vladu. 4. Zahteva ustanovitev jugoslovanskega ministristva ter obsoja stališče S. L. S. v tem vprašanju. 5. Glede socialnega zavarovanja zavzema stranka stališče, da je vladna predloga v sedanji obliki nesprejemljiva. 6. Stranka opozarja slovensko javnost na važnost ljudskega štetja leta 1910 in zahteva, da se tozadevni zakon popravi, posebno v točki, da se bo štel po materinskem jeziku. 7. Načrt jezikovnega zakona za Češko je tudi za Slovence z ozirom na vzakonjenje nemškega jezika nesprejemljiv. 8. Izvrševalni odbor odločno obsoja politične persekucije kakor se gode sedaj na Češkem in se obljublja tudi na Slovenskem. — Sklenilo se je v bližnjem času prirediti več političnih shodov, na katerih se bodo o vseh teh vprašanjih razpravljalo.

Štajersko deželnozborsko volilno reformo je cesar sankejioniral in se bodo volitve najbrž vršile meseca maja.

Profesor Fran Hauptman, ki je dolgo vrsto let poučeval na graškem ženskem učiteljskem, je stopil v zaslužni pokoj. Vrlemu pedagogu, ki se je vedno dejansko zavedal svoje narodnosti, želimo veselo in srečno uživanje mirnega pokoja.

Boj za pravice slov. jezika v občini Dol pri Hrastniku. Občinski odbor v Dolu pri Hrastniku je sklenil v seji dne 15. novembra 1908, da bo sprejemal od državnih in samoupravnih oblasti izključno le slovenski pisane dopise, nemške dopise bo pa nerešene vračal. Celjsko okrajno glavarstvo je pa izvrševanje tega sklepa prepovedalo. Stvar se bo sedaj nadaljevala do namestništva, potem do ministristva in nazadnje do upravnega sodišča, ki bo končno izreklo, da ima občina prav, kakor je to storilo v že več drugih slučajih. Kdor ne pozna naših nemških birokratov in naše nemške državne ideje, se mora smejati ali pa jeziti, kako mnogostranska je pri nas pravica svobodnih in davek plačujočih državljanov. Slovenske občine, oglasite se vse po sklepu vrle narodne občine Dol z enakimi sklepi!

Devet šulferajnskih podružnic se je pretekli teden ustanovilo na Srednjem in Zgornjem Štajerskem.

Nemška šparkasa v Celju je lansko leto strašansko nazadovala. Na hranilnih vlogah se je poslabšala skoro za en milijon kron. Letos pa še bolj močno nazaduje. Meseca januarja t. l. se je vložilo 241.287 K 07 v., dvignilo pa 379.999 K 50 h, torej več dvignilo 138.712 K 43 v, kar je pri malenkostnem prometu enega meseca res velikansko. Ako se bo to vsak mesec zgodilo,

bo izgubila v letu 1909 zopet približno poldrugi milijon kron.

Velika rodbina. V Gaberju pri Celju živi delavska rodbina obstoječa iz 25 glav. Živeča oče in mati imata 23 živih otrok. Na Francoskem bi dobila taka rodbina državno podporo.

Meščanska šola v Borovljah. „Mir“ poroča, da je dognana stvar, da dobe Borovlje deško in dekliško meščansko šolo. Vprašanje je samo, če se vpiše zadostno število otrok. Vodstva ljudskih šol v okolici so dobila nalog, da naznanijo udeležence iz okolice. Ta pridobitev je brezdvomno velikanske važnosti za Borovlje: škoda, da Slovenci z njo ne dobimo ničesar. Ali se ne bi moglo poučevati par ur slovenščine na teden? Krajni šolski sveti v boroveljski okolici, zahtevajte!

V Pliberku so na tamošnji šoli pobrali učitelji otrokom slovenske katekizme.

V Rožeku na Koroškem je imenovan za notarja Nemec Baumgartner, čeprav je več slovenskih prosilcev bilo starejših od njega. Seveda gleda naša vlada, da ne pride v mešani kraj kak Slovenec, ki bi deloval za narodno stvar. Bog ne daj kaj takega, potem se ljubljenci vlade upro!

Pri Sv. Hemi na Koroškem se bo pri tamošnjem sodišču vršila 26. marca javna dražba posestva Wullross. Posestvo je cenjeno na 6485 K 56 h. Slovenci, skušajte dobiti to posestvo v slovenske roke!

Ločnik na Goriškem je danes po večini italijanska občina, edina v goriškem okrajnem glavarstvu. Tu so sezidali Lahi velik „Društveni dom“, v katerem bo sedež vseh laških društev. Tu bo tudi gledališče. Poslopje je stalo 150.000 K. Na ta način hočejo privabiti ob nedeljah posebno laške Goričane in druge goste. V ta namen si je občina baje od južne železnice dobila zagotovilo, da se napravi v Ločniku postaja. Z južnega kolodvora v Gorici do Ločnika bi stala vožnja 20 min. Tako bi Ločnik v resnici zelo vlekel laške Goričane vsako nedeljo. Tako podjetnost priporočamo tudi slovenskim občinam! Izkoriščajmo veliki tujski promet, ki je nastal vsled nove železnice. Če se s tem sami ne okoristimo, se bodo okoristili Lahi in podjetni tuji.

Za deželnega glavarja v Istri je imenovan Italijan dr. Rizzi, za njegovega namestnika pa dr. M. Laginja.

Slovenščina iz cerkve. V samoslovenski cerkvi sv. Ivana v Trstu je uvedel tržaški škofijski ordinarijat ob nedeljah italijansko pridigo in mašo. Ta naredba je v kljub temu, da je nekaj Italijanov v fari, neopravičena, ker imajo Italijani itak polno drugih cerkev, v katerih se pridiguje le italijansko.

V Istri imajo posestniki toliko vina, da ga ne morejo prodati. Zato so se nekateri posestniki zedinili, da bi ustanovili v Trstu „Zadružno istrsko krmo.“

V Tržiču (Monfalcone) je razpuščen občinski svet. Volitve bodo 2. in 3. marca. Občinske volitve v Gradežu so v prvem in drugem razredu razveljavljene.

Kranjsko.

Minister — krajan. S. L. S. in njeni voditelji so se postavili na stališče, da ne marajo jugoslovanskega ministra krajana, ampak da hočejo imeti kakega resortnega ministra, vtemeljujoč s tem, da je institucija ministrov krajanov sploh škodljiva ustavnemu življenju in zdravi upravi. Ne bi imeli nič proti temu, če se odpravijo ministri krajani, ker bi potem odpadli veliki stroški in odpadel bi nemški minister krajan, kateremu se moramo pravzaprav zahvaliti Slovenci za vse udarce zadnjega časa, kajti naš nemški „Volksrat“ je bil v tesni zvezi z dr. Schreinerjem in dr. Schreiner je pa pri vladi vse dosegel za kranjske Nemce. Ako se pa institucija teh ministrov ne odpravi, potem bi pa bil velik greh in neodpustljiva politična napaka, ko bi ne zahtevala jugoslovanska delegacija svojega ministra. Stališče S. L. S., ki je izpočetka zavzelo odločen ne in ne, se je zdaj že omajalo, ker je „Slovenec“ pisal, da bodo njegovi poslanci tako postopali v tem

vprašanju kakor bo sklenila večina v „Narodni zvezi“. Tudi dr. Benkovič, ki je v državnem zboru stavil nujni predlog, naj se odpravi institucija ministrov krajanov, je že odnehal ter piše: „Slov. klub se bori le zoper načelo institucije ministrov-krajanov.“ Ako bi nič drugega ne bilo nego zlomiti vpliv nemškega ministra, bi se že raditega morali slovenski poslanci na vso moč potegovati za jugoslovanskega ministra. Nemcem, ki imajo že itak večino v ministristvu in na katere gleda vlada, da se jim las ne skrivi, ni prav nič potreba še posebnega ministra, pač pa je krvavo potreben Jugoslovanom in prepričani smo, da se bo „Narodna zveza“ izrekla za ministra.

Kaj se je vse govorilo na namestniškem plesu v Trstu. Primorski namestnik princ Hohenlohe je priredil minulo soboto sijajen ples, ki je bil seveda prav dobro obiskan. Na tem plesu se je mnogo govorilo o kranjskem deželnem predsedniku baronu Schwarzu. Eden najvišjih namestniških uradnikov je omenil, kar se je pisalo o baronu Schwarzu v „Slov. Narodu“ in kako se je baje tržaški namestnik o njem izrazil. Rekel je: „Tega ne verjamem, da bi se bil Hohenlohe o njem tako ostro izrazil, kakor je pisal „Slov. Narod“, to pa brez dvoma verujem, da baron Schwarz tistim žandarjem, ki so ga celo noč stražili, še čaše vode ni privoščil!“

Govorilo se je na tem plesu tudi o eventualni premembi pri deželnem predsedništvu v Ljubljani in sicer sta se slišali dve verziji. Obe se strinjata v tem, da je baron Schwarz samo še pro forma deželni predsednik in da bo skoro zginil s površja. Glede naslednika so bila mnenja različna. Eni so trdili, da postane deželni predsednik grof Chorinski, na njegovo mesto pa da pride namestniški svetnik Fabiani v Trstu. Drugi so rekli, da pride Chorinski na Dunaj, deželni predsednik pa da postane vendarle dvorni svetnik in ravnatelj tržaškega policijskega ravnateljstva pl. Manussi. Govorilo se je, da je vlada res vprašala Manussija, če bi hotel na Kranjsko kot deželni predsednik in da je ta stavil nekatere pogoje, o katerih se najbrž še vodijo pogajanja. O dvornem svetniku Manussiju se je govorilo, da je pravičen in nepristranski uradnik, kar je pokazal zlasti kot okrajni glavar v Voloski napram Hrvatom. Zna perfektno hrvatski in tudi nekoliko slovenski. Pri tržaškem policijskem ravnateljstvu je dal slovenskemu jeziku veliko pravic, veliko več, kot jih ima pri naši vladni policiji na Kranjskem.

Zadnje volitve v trgovsko in obrtno zbornico kranjsko so dale klerikalnima svetnikom Kregarju in Ložarju povod, da sta napadla zbornično uradništvo na prav nelep način. Poslednji je celo predlagal, naj se uvede proti dr. Murniku in dr. Windischerju disciplinarna preiskava. Koliko mora kdo zakriviti da se se uvede proti njemu disciplinarna preiskava, tega g. mojster Lozar ne ve in ne more vedeti. Če mu na primer njegov vajenec hlače spridi, ima popolnoma pravico uvesti proti vajencu disciplinarno preiskavo, magari z brezovko, zbornični uradniki pa niso Ložarjevi vajenci in tudi takrat ne bodo, ko bodo klerikalci na konju prijahali v zbornico, kar je g. Ložar obljubljal. Po našem mnenju bo seveda še dosti vode poteklo po Ljubljani, ko se to zgodi, kajti gospod Ložar naj si zapomni, da trgovci in obrtniki niso taki backi, ki ne vedo, koga volijo.

Otrokovladje ali nekaj podobnega imenuje „Slovenec“ naše naziranje o opozicijskem duhu gotovih slovenskih poslancev proti vladi, ker smo izjavili, da marsikaterikrat ne razumemo politike teh poslancev. Zapisali smo te besede premišljeno, ker smo se spomnili na več slučajev, ko so naši klerikalni poslanci metali ogenj in žveplo na vladu (slučaj Belar), toda za nekaj dni so pa pred vladu zlezli pod mizo in o kakšni opoziciji ni bilo ne duha ne sluha. Tovariš „Slovenec“, ali se ni to že večkrat primerilo tudi v Tvojih predalih? Le zato in le z ozirom na večkrat že pojavljeno taktiko klerikalnih poslancev smo dali razumeti, da nič kaj ne verujemo v odkritosrčno opozicijsko stališče „gotovih“ poslancev tudi v današnjem položaju ne!

Za Čehi Slovenci! Hišne preiskave pri čeških radikalcih je hotela vlada prenesti tudi na jug k Slovincem. Minister za notranje stvari baron Haertel je dal deželni vladi na Kranjskem ukaz, naj prične s hišnimi preiskavami pri vseh onih osebah in listih, ki so na sumu, da so bili v kakršnikoli zvezi s septemberskimi dogodki v Ljubljani. Preiskave se doslej še niso vršile, ker smo v Ljubljani telefonično že poprej vedeli za ta ukaz. Pregarjanja se bodo pa le vršila, kajti državno pravdnštvo je dvignilo obtožbo zoper odvetnika dr. A. Kokalja in zoper odgovornega urednika „Slov. Naroda“ R. Pustoslemška zaradi odprtega pisma na vojnega ministra Schönaicha. Ugovor zoper to obtožbo je višje deželno sodišče v Gradcu zavrnilo, zato se vrši v kratkem obravnava in sicer pred porotniki. — Dalje toži državno pravdnštvo dr. Žerjava, ker je na nekem shodu baje izjavil, naj se z brahijalno silo odpravi deželnega predsednika iz dežele. No, tudi pri nas se vlada ne bo prikupila s takimiregarjanji, ampak le povečala nezadovoljnost in nezaupnost v njeno nepristranost. Pri deželnem predstvedstvu se je policijski oddelek zelo povečal. Poprej smo imeli enega, zdaj imamo dva konceptna uradnika in poleg tega še tri policijske uradnike, dočim je bil poprej le eden ali po navadi dva. Le ves aparat na krov!

Slovensko dopisovanje je sklenil zahtevati ljubljanski občinski svet od državnih oblasti tudi v prenešenem delokrogu, torej v stvarih, ki tičejo mestni magistrat kot politično oblast prve instance. S 1. februarjem je pričel magistrat izdajati tudi samoslovenske razglase, ravnaajo se po vzgledu nemških zastopov v Celju in drugih mestih, kjer imamo Slovenci lepe manjšine. — Nove ulične samoslovenske tablice so tudi začeli nabijati in zdaj šele bo imela Ljubljana samoslovensko lice. Vse to je učinil 20. september in če „Slovenec“ še tako omalovažuje septemberske dogodke, „ker je vlada zaradi njih huda na Slovence“, jih moramo vendar označiti kot velepomemben pojav, ki je našo narodno samozavest porinil za 25 let naprej. Res je ta pojav zahteval žrtve, toda brez žrtve se še nikoli ni nič doseglo.

Shod narodnonaprednih poslancev priredi v nedeljo 28. t. m. ob 11. uri v Mestnem domu v Ljubljani državni poslanec Ivan Hribar. Poročal bo o političnem položaju in o svojem delovanju v državnem zboru.

Dopolnilna deželnozborska volitev za vipavsko-idrijski kmečki okraj je razpisana na dan 3. aprila t. l. Sicer je še mesec dni časa, toda pripraviti se je treba na te volitve, ki se brez naprednega kandidata ne smejo vršiti.

Vladni nameni glede ljubljanske policije. Vlada namerava v Ljubljani ustanoviti samostojno policijsko ravnateljstvo in po sebi umevno mestno policijo poddržaviti. Nastavljeni bi bili trije konceptni uradniki, primerno število policijskih agentov in 120 policajev, med temi 12 na konjih. To se namerava v kratkem izvršiti.

Vojna z Italijo? Kako resno se vlada pripravlja za vse eventualnosti v slučaju vojne, se ne vidi samo iz premeščenj čet in vojnih priprav, o katerih listi ne smejo poročati, ampak tudi iz drugih stvari. Znano je n. pr., da živi v Trstu okroglo 40.000 regnikov (italijanskih podanikov), ki pravzaprav še drže italijanstvo v Trstu pokoncu, ker bi sicer že zmrznilo. V slučaju vojne z Italijo bi vlada te regnikele takoj iztirala iz Trsta. Dotične iztiralnice so že vse spisane in pripravljene za vsak slučaj.

„Deželna preskrbovalnica.“ Omenili smo v zadnji številki razpisane službe pri deželnem odboru in trdili, da so že vse oddane klerikalnim pristašem pod roko. Danes omenjamo zopet en slučaj. G. Fran Kristan, bivši sourednik „Slovenca“ in še danes njegov sotrudnik, je imenovan za višjega deželnega oficijala. Kje si je neki pridobil sposobnosti, da je bil takoj imenovan v deseti činovni razred? Danes France, jutri Ivan, pojutranjem Jože in šlo bo naprej, dokler ne bode vsak najmanjši kot v deželnem odboru zaseden s klerikalci.

Ali gre res za krščanska načela? „Slovenec“ od četrtka, hoteč izpodbijati naš gori imenovani članek v zadnji številki, primerja delovanje in izjave francoskih svobodomiselncev s slovenskimi naprednjaki. Ako smo protiklerikalci, vendar še nismo brezverci in nasprotniki katoliške vere. V članku se trdi, da je le klerikalec dober katoličan. „Slovenec“ res vedno sebe ponosu tolče. Že enkrat je izjavil, da je beseda klerikalec psovka, zdaj pa zopet trdi, da bo le klerikalec izveličan! Francoske in naše razmere so vendar gorostasno različne in slovenski naprednjaki ne morejo biti odgovorni za dejanja francoskih brezvercev, kar hoče člankar svojim „bravcem“ natveziti. Ako „Svobodna Misel“ take francoske nauke razširja, napredna stranka nima nič opraviti z njo, ker v svojem programu nima niti ene točke, ki bi količkaj nasprotovala veri. To ravno jezi naše klerikalce, ker njih bombe o brezverstvu ne vlečejo več tako kakor včasih. S poučevanjem ljudstva, v kakšne svrhe izrabljajo klerikalci vero, bomo že odvzeli moč klerikalnim bombam in če se to zgodi, se bo pa tudi politični položaj v deželi kranjski izpremenil! Tukaj jim moramo priti do živega, potem se pa cela zgradba „ljudske“ stranke razprši v nič!

Slovenski „veleizdajalec“ obsojen. Narednik 27. domobranskega polka v Ljubljani Jurij Zidanšek je bil od vojaškega sodišča obsojen v 18 mesečno ječo. Javnost ne ve ničesar, zakaj se je to zgodilo, zato opozarjamo državne poslance.

Policijski svetnik Wratschko, ki je predstavljen k policijskemu ravnateljstvu v Trst, ima tam referat o odgonstvu.

Društvo jugoslov. železniških uradnikov bo imelo ustanovni občni zbor dne 7. marca t. l. v Trstu. Sedež novega društva, čigar pravila je vlada že potrdila, bo začetkoma v Trstu, ker je tu največ slovenskih železniških uradnikov. Novo društvo bo velike važnosti za narodno stvar, kajti pečalo se ne bo le s stanovskimi vprašanji, ampak tudi narodnim koristim posvečalo vso pozornost. Ako pomislimo, koliko ravno nemški železniški uradniki na slovenski zemlji škodujejo, bomo tudi umeli, ako se v slovenskih železniških uradnikih vzbuja več narodne zavednosti, da bodo izven službe delovali v prid svojemu narodu. Koliko dobrega lahko store v obmejnih krajih, samo ako le nekoliko posnemajo svoje nemške tovariše! Ko je bilo obratno ravnateljstvo državnih železnic, ki teko po slovenskem ozemlju, še v Beljaku,

so bili ravno slovenski železniški uradniki najbolj narodna družba in so tudi dejansko jako veliko storili za narodne koristi. Iz vsega srca pozdravljamo torej novo društvo in le želimo, da bi nobenega slovenskega uradnika ne manjkalo v njega sredi.

„Stramm deutscher Beamter...“ „Grazer Tagblatt“ poroča, da se je na Bledu vršila poroka uradnika c. kr. državnih železnic dr. Ernesta Samonigg in pravi o njem: „Dr. Samonigg ist als stramm deutscher Beamter überall bekannt und wirkt rastlos besonders an der Sprachgrenze.“ Koliko so pisali slovenski listi o importiranju nacionalnih nemških železniških uradnikov v slovenske kraje, a vendar še premalo. Resnica je, da se je pod ministrom Derschatto najbolj zagrizene uradnike pošiljalo na mejo, da so ti uradniki vzdrževalji in najhujši podpiratelji ponemčevalnega sistema. Ko bi se o slovenskem uradniku kaj takega pisalo, kakor o dr. Samoniggu, bi že davno odletel v kak skrit kot, za dr. Samonigga je pa to v službi najboljše priporočilo.

Brezplačna mesta v morski kopeli v Gradežu. „Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih“ razpisuje za tekoče leto šest prostih mest v morskem hospicu v Gradežu. Pravico do teh mest imajo skrofulozni kakor sploh slabotni in malokrvni, k skrofulozi nagnjeni otroci iz Kranjske izven Ljubljane. Kopeli trajajo šest tednov; sprejemajo se le otroci od 6. do 12. leta. Z dokazili o ubožnosti in zdravniškimi izpričevali opremljene prošnje vložiti je do 1. maja t. l. na predsedstvo „deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih“. Zdravniška izpričevala naj se kolikor mogoče ozirajo na zdravstvene razmere dotične rodbine sploh.

Poročena sta bila 22. t. m. g. Ivan Kenda restavrater hotela „Tivoli“ v Ljubljani in g. Marica Peter nel, hčerka lastnika hotela „Triglav“ na Bledu. Vrlima narodnima poročencema obilo sreče!

Električni kinematograf sistem Pathé daje v dvorani Kamniškega doma vsak dan predstave, katere poseča mnogobrojno občinstvo. Vsak drugi dan je nov vspored. Predstave se vrše ob nedeljah ob 3., 5. in 7. uri popoldan, ob delavnikih pa ob 8. uri zvečer. Slike so jako lepe in zelo zanimive, v nedeljo 28. februarja ter 7. marca kazala se bo krasna kolorirana slika, ki predstavlja Kristusovo življenje. Podjetje ostane do 11. marca v Kamniku.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene
obleke za gospode, dame

in otroke.

Zvezdno!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena škontraciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelengovih ulicah št. 5
priporoča

elegantne obleke po meri
iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek,
plaščev iz tirolskega nepremočljivega lodna.
Najsolidnejša postrežba.

Veronika Hendra

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Žaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudevika XIV.
92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v.
Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh
slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojev.

Dogodki iz dobe okupacije Hercegovine.
Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne hranilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Spljetu

Podružnica v Celovcu

Podružnica v Trstu

Delniška glavnica:
3,000.000 K

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Rez. fond:

300.000 K

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Ustanovljena l. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana

Wolfave
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborna

marčno pivo v sodih in steklenicah.